

Comentariul operei Patul lui Procust scrisa de Camil Petrescu-a doua parte

Procesul de creatie a operei ramane insa lung si chinuitor. Adept al autenticitatii si substantialitatii, convins ca romanul trebuie sa constituie adevarate "dosare de existenta", autorul lucreaza cu infrigurare, ani in sir, cu o grija in documentare exemplara. Un interviu luat de E. Jebeleanu autorului inainte de aparitia Patului lui Procust, si aparut in "Romania literara" din 4 februarie 1933, este graitor in acest sens. Camil Petrescu lucreaza cu fise, note, reviste ale timpului pe care-l va reinvia in roman, cu dosare ale eroilor, caci "fiecare personaj isi are cazierul si mapa sa", iar autorul da impresia "unui procuror".

In ce priveste procesul de creatie propriu-zis, interviul consemneaza tehnica naratoriala proprie lui Camil, care, dupa ce a scris, "in linii generale, romanul", are apoi nevoie de un numar de corecturi, "fiecare cu o menire precisa": prima pentru adaugarea episoadelor menite sa fixeze caracterele, a doua pentru adancirea momentelor de interpretare psihologica, a treia pentru adaugarea elementelor care caracterizeaza atmosfera, a patra "urmareste tranzitiile", iar a cincea "are de scop sa pieptene frazele si sa lamureasca nuantele".

Opera a stat inca de la aparitie in atentia cronicarilor literari ai vremii. Comentariile sunt variate, urmare a unui proces de receptare critica mai dificil, datorat noutatii aduse de scriitor in tehnica naratoriala. Serban Cioculescu manifesta rezerve asupra tehnicii folosite de autor, considerand ca realizat doar capitolul indelungii confesiuni a lui Fred. Petru Comarnescu remarca, referitor la constructia romanului, apropierea acesteia de metoda de creatie proustiana, lasand inasa mai mult loc evocarii afective. Mihail Sebastian realizeaza o ampla cronica laudativa, subliniind, prin ample referiri, tehnica portretistica a romancierului, viabilitatea eroilor sai.

Perpessicius opereaza subtile afinitati si disocieri intre cele doua romane ale lui Camil Petrescu, relevand pentru Patul lui Procust acuitatea analizei psihologice a eroilor, ca si pe cea a observatiei sociale. Si G. Calinescu considera noul roman mai valoros decat primul, tocmai prin tehnica bine stapanita, superioara ("Tehnica expozitiei materiei este riguroasa si desavarsita"), prin autenticitate si desprinderea de modelul atat de mult afisat - Marcel Proust. "Romanul - noteaza G. Calinescu - produce o betie rece, invaluitoare, aproape inexplicabila"; are o "voluptate" care "provine cu siguranta din tensiunea analitica, din consubstantialitatea convergenta a tuturor derivatiilor", dar si din "inteligenta comentariilor, din finetea observatiilor si complexitatea de viziune a autorului" (Istoria literaturii romane...).